

БУРЯДАД ҮНЭН

СОВЕТСКОЕ СОЮЗНОЕ КОММУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нээ гарана № 212 (14934) 1978 оной сентябриин 14, четверг Сэн 2 мүнүн.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

У К А З

НУХЭР Ф. И. ШУЛУНОВТО «БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ЭРДЭМ НАУКЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША» ГЭЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Научно-педагогическа ажлы ябуулагада габьяатай байһанайн түүлөө Д. Ванзоровой нэрэмжэтэ Бурядай гүрэнэй багшанарай институтдай экономикын кафедрые даагша, экономикын эрдэмэй кандидат нухэр Шулунов Федор Ильичтэ «Бурядай АССР-эй эрдэм наукин габьяата ажал ябуулагша» гээн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Удэ хото, Советүүдэй байшан. 1978 оной сентябриин 13.

ИПАТОВСКА АРГА ҮРГЭНӨӨР ХЭРЭГЛЭЭ!

Хурялга хаа хаанагүй захалба, жэээй эрхэ байдалда яһала һайн туйлаһан Түнхэнэй, Захааминэй, Башүүрэй, Кабанскын, Хяаг-районуудай олонхи ажакхуудта ха хурялга эмхитэйгээр ябуулагдана байна.

эсдэ бэлдэлгэ хүнтэй байжа, ходо гэр руугаа гүйлгэдхээс болёо, механикаторнууд бэе бээдээ эрлэтэ эхэтэйгээр хандана. Энэнь ажалай бүтээсдэ сэхэ нүлөөлнэ бшуу.

Имээрхүү гуримаар хурялгын-транспортна звенонууд Захааминай, Кабанскын, Байгалай, Харадгийн совхозуудта, Бэшуурэй районий «Победа» колхоздо болон бусад зарим ажакхуудта эмхидхэгдэнхэй. Жэшэнь, Эдэнь районий Оборой совхоздо эмхидхэгдэнхэй хурялгын-транспортна звенонууд ажакхуугаа хүтэлбэрлэгтэй тусхай догвор баталһан байна юм. Тэрэнэй ёһоор механикаторнууд дааж абаһан таряалангай ургаса хэды үдэртэ, ямар шартайгаар хурялга абаха тухайгаа, совхозой хүтэлбэрлэгшэд тээлдэ ямар түлбэри үгээхэ, ажалһан яажа туйлаха байһанаа мэдүүлнэ. Ингэжэ бэе бээһингэ урда уялга абахада, тэдэнэрэй харюусалганы улам дээшлэнэ ха юм.

Кабанскын районий Байгалай совхоздо хурялгын-транспортна комплекснууд таряа хурялахаа эхилээд, намарай паар хахалха хүтэлмэриин сүм хэжэ. Имээ комплексэе совхозой али нэгэ мэрэгжэлтэ ударидана. Тэрэ таряа хуряла, поли дээрһээ һолоомо суглуулжа, малай үблжөөнүдтэ зөөхэ, намарай паар һайнаар хахалха хүтэлмэриин һаагүйгээр ябуулаха гэжэ оролдоно. Комплексэе даагша техникэсэ харуулаха хэжэ машинаар абадаг, механикаторнуудта, совхозой хүтэлбэрлэгшэд болон МТМ-тэй рацлар хөөрөлддэг гуримтай.

Илангаа мүнөө жэлдэ тэжээл бэлдхэгтэ, орооно таряа, хартааба хурялгын болон бусад хүтэлмэриинүдэй эгэрээд байхада, механикаторнуудай ажалые зохиодор эмхидхэхэ, ашаанай автомашинуудые бүтээсэ эхэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэй. Имээ байдалда ипатовска онол арга айкалгар туйтай байһанын али. Ушар тимжээ хаа хаанагүй хурялгын-транспортна звенонуудые эмхидхэхэ, тэдэнэртэ һаагүйгээр ажаллаха арга олгохо гэжэ партиин райкомуудай, райгүйсэджомуудай, тэдэнэрэй үдөө ажакхын управленинүдэй, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрлэгшэдэй, тэндэхи партийна организацинуудай дайлахкы хэрэг мүн. Республикынгаа түрүү ажакхуудай жэшээгээр ургаса хурялгын, малда тэжээл бэлдхэгтэ, орооно таряа сэрлэхэ, үрэлдэнэ бэлдэхэ шухала хүдэлмэрид тусхай звенонуудые байгуулжа, хамтын харюусалгатайгаар ажаллаха арга олгохо эрлэтэ тагбидана. Энэнь тусаа һаян болон үнгэрһэн КПСС-эй обкомой Х пленумэй тогтоол дотор сэхэ заагданхай.

КПСС-эй ЦК-гай июлиин (1978 он) Пленумэй шийдхэбэри бөөдүүлэн, энэ жээлэйгээр ургаса сар соонь, гэзитгүйгээр хурялажа, тэрэниин гүрүндөө худалдаха, үрэнэ хүрэнгэ хааха, малай үблжээлгэдэ эрхэмээр бэлдэхэ гэжэ мүнөөдөрэй эгээн шухала зорилго болоно.

Научно-практическа конференци

ПОШ гээн промышленно-техническа шийдхэгтэ эрхэ зохон байгуулһон нэбэрүүлгын сааһан зорилгонууд тухай эрхэ эрхэн хэлсэнэн научно-практическа конференци Улаан-Удын нарин сэмининарта сентябриин 10-д үдэрнүүдтэ үнгэрлэ. Тэрэнэй нарин тухай эрхэ эрхэн хэлсэнэн научно-практическа конференци Улаан-Удын нарин сэмининарта сентябриин 10-д үдэрнүүдтэ үнгэрлэ.

В. Г. Вирюков республикынгаа экономикын болон соёл хөгжэлтэ, промышленноста, барилга хүргөөсэ сааһан зорилгонууд тухай айлшадта хөөржэ үгөө. Эрэм ба техникын талаар КПСС-эй Гүрэнэй комитетэй гүй управлениин начальниин В. А. Масинков үйлдэбэри эмхидхэн хүтэлбэрлэгшэ наринжуулан һайжаруулжа хэрэгтэ АСУ-гай (үйлдэбэриин автомат аргаар хүтэлбэрлэхэ гурим), ЭВМ-эй (электронно-тоололгын машинарууд), ВЦ-гэй (тоолол гаргалгын түб) дүүргэхэ үргэ тухай тогтон хэлһэн байна. Научно-техническэ дэбэлгын түргэдхэгжэ байһан мүнөө үдэ арадай ажакхэ эмхидхэн хүтэлбэрлэгшэ наринжуулан һайжаруулхын тула АСУ нэбэрүүлжэ шухала болоһон, энэ талаар түрүү предпрятинуудай түрүүшын дүй дүршэл тухай асуудалда КПСС-эй Госпланын таһагай начальниин Ю. П. Лапшин үгээс зорюулаа. Научно-практическа конференцид хабаадагшад комбинатай цехүүдтэ, таһагуудта ябажа, үйлдэбэриин танилсаһан байна. Тэрэнэй түрүүшын комбинатай директор К. П. Альдман АСУ — ПОШ нэбэрүүлгын түрүүшын алхам, сааһан зорилгонууд тухай айлдхэл хээ. АСУ-й таһагай начальниин Мавяг корр.

Республикымнай ажалай үгэр

ЭРХИМ ҺААЛИШАД ОЛОШОРХО

КАБАНСК. (Телефоноор абтаба). Районий түрүү һаалишад үнээн бүриһөө жэлдэ 3000 килограммнаа дээшэ һу хааха социалис мурьсөөндэ олоороо жасганхай. Үнгэрһэн 8 һарын дүнгөөр Кабанскын шубуунай фабрикийн гурбан бэрхэ һаалишан энэ хэмжээндэ хүрбэ.

Һаалишан Мария Егоровна Волкова жэлэй эхинһээ хойшо үнээн бүриһөө 3196 килограмм, бүхүдөө 719 центнер һу хаажа, мурьсөөнэй түрүү эргэдэ ябана. Энэ һаалишан байһа ондо «Байкальские огни» газетин дамжуулгын вымпелдэ 5 дахин хүртөө. Тэрэнэй удаа үнээн бүриһөө 3112 килограмм һу хааһан Устинья Ивановна Шигаева хоёрдо-

НЭГЭ ДОРО ЯБУУЛАГДАНА

Сагай уларил хэды таарамжагүй байһанһе, Улаан-Удын районий «Искра» колхозой механикаторнууд орооно таряа мүү бэшээр ургуулаа юм. Мүнөө тус ажакхыда таряа, гөрөх хуряла хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой поли дээрэ долоон комбайн шпинисэ, гөрөх, сабжажа, баал болгон унагаана. Һүүлэй мэдээгээр, эндэ 600 гектарэй гөрөх, 300 гектарэй шпинисэ хадатда. Баалда хатаһан гөрөхые комбайнерууд Иван Степанов, Александр Борисов гэгшэд суглуулан сохино байна.

Эндэ таряа хурялхын хажуугаар хартааба малтажа хүдэлмэри жэншэдгүй ябуулагдажа. Мүнөө 9 комбайн һаагүйгээр хүдэлгэдэнэ. Энэ жэл хартаабаһын ургаса яһала һайн гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээлбэл, энэ ажакхын сууга хартаабаһан П. Трифоновой күтэлбэрлэгшэ звеногой гэгшүүд түрүүшын 12 гектарай ургаса гурбан комбайнаар хурялахада, гектарай 80 гаран центнер хартааба малтажа абаа юм. Бүхүдөө энэ звено 133 гектарай хартааба малтажа абаха тусэбтэй. Богонор хэлэхэдэ, эндэ ургаса хуряла харюусалгатай хүдэлмэри жэгдэ хурданаар ябуулагдажа.

НЭДОНДОНЫХИЬОО ҮЛҮҮГЭЭР

Ган гасуур жэл болоошыне һаа, Тулдуунай совхозой хүдэлмэриинд нэдондо жээлэй хийһээ 2 мянгад центнер үбһэ эхэ бэлдхэгтэ абаа гэхэ гү, али 12 мянган гаран центнер һурилоо. Эндэ олон жээлэй ноогоон эхэ үүргэ дүүргэжэ гэжэ тэмдэглэхээр.

А. Ч. Эрдэнэевэй күтэлбэрлэгшэ лугомелоративна отряд олон жээлэй ноогооний тарилгы бүүдүр станцияр уяалжа, һайн ургаса абажа шалаа. Мүнөө эдэнэр 5 мянган центнер үбһэ бэлдхэгтэ түсэбөө 5100 центнертэ хүргэнхэй.

Мүн В. Д. Дамбиевай улаидалад үбһээлхэдэ онһоно-жорюулагдамал бригада 4340 центнер үбһэ бэлдхэгтэ, түсэбөө дүүргэжэ дүтлөө.

Совхозой механикаторнууд 600 тонно сенаж, 5 мянган тоно силос даража, урда тагбидана зорилгоё бөөдүүлжэ шалаа.

Д. ДУГАРОВ, манай корр. Ярууна.

НЭГЭ ДОРО ЯБУУЛАГДАНА

Сагай уларил хэды таарамжагүй байһанһе, Улаан-Удын районий «Искра» колхозой механикаторнууд орооно таряа мүү бэшээр ургуулаа юм. Мүнөө тус ажакхыда таряа, гөрөх хуряла хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой поли дээрэ долоон комбайн шпинисэ, гөрөх, сабжажа, баал болгон унагаана. Һүүлэй мэдээгээр, эндэ 600 гектарэй гөрөх, 300 гектарэй шпинисэ хадатда. Баалда хатаһан гөрөхые комбайнерууд Иван Степанов, Александр Борисов гэгшэд суглуулан сохино байна.

Эндэ таряа хурялхын хажуугаар хартааба малтажа хүдэлмэри жэншэдгүй ябуулагдажа. Мүнөө 9 комбайн һаагүйгээр хүдэлгэдэнэ. Энэ жэл хартаабаһын ургаса яһала һайн гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээлбэл, энэ ажакхын сууга хартаабаһан П. Трифоновой күтэлбэрлэгшэ звеногой гэгшүүд түрүүшын 12 гектарай ургаса гурбан комбайнаар хурялахада, гектарай 80 гаран центнер хартааба малтажа абаа юм. Бүхүдөө энэ звено 133 гектарай хартааба малтажа абаха тусэбтэй. Богонор хэлэхэдэ, эндэ ургаса хуряла харюусалгатай хүдэлмэри жэгдэ хурданаар ябуулагдажа.

А. ХАЛТУЕВ.

Д. ДУГАРОВ, манай корр.

А. НАГАСЛАЕВ.

«Электромашина» заводой үйлдэбэриин технологи жэлһээ жэлдэ һайжарна. Автомадой аргаар хүдэлгэгддэг станок тодогдонхой. Мүнөө үеин эрлэтдэ хүрмөөр орёо онһото техникын ашаглалада оруулагдажа, эхэ юумэ мэдэхэ дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд олошорно. Токар-оператор, технолог-программист гэгэн шэнэ мэргэжэлнүүд биш болоһонхой. Имээ мэргэжэл шудалхартистхэй дээдэ һуругуулы үеи юм. Тимжээл залуушуул үйлдэбэри дээрэ һураһал гарана. Жэшээлхэдэ, Людмила Манданова программист-технологой мэргэжэл һайса шудалжа, амжалттай хүдэлжэ байһанхай. Харин Ефим Павлович Билдагаров завод дээрэ эгээл түрүүлэн токар-оператор мэргэжэлтэй болоо. Ажалай түрүүлгүул сооһоо В. П. Бадеевые онсо тэмдэглэлтэй. Тэрэ 17 жээлэй туршад инженерээр таһалгаряагүй хүдэлжэ, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденээр шагнада. Владимир Петрович залуушуулые һурган хүмүүжүүлдэг, ажалайнгаа баян дүй дүршэл хуулагдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист В. П. Бадеев ажалдаа.

М. СУТУРИНАЙ фототекст.

ЗАМБУУЛИНДА УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЭ НИИДЭЛГЭ ХЭНЭН БААТАРНУУД

СССР-эй ба ГДР-эй космонавтуудта совет шагналнууд Кремль дотор барюулагдаа

КПСС-эй ЦК-гай Генерал секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Л. И. Брежнев сентябриин 12-то Кремль дотор СССР-эй лётчик-космонавт В. Ф. Быковский, ГДР-эй эрхэтэн, космонавт-шэнжэлэгшэ Зигмунд Пендэ Советскэ Союзай үндэр дээдэ шагналнуудые барюулаа.

Шагналнуудые барюулахада, нухэр Л. И. Брежнев үгэ хэлбэ:

Геройн нэрэ зэргэ олгодоо. Харюусалгатай даабаряа эрхим һайнаар дүүргэһэнэйтэй түүлөө, хүндэтэ нүхдүүд, тааналда баяр хүргэнбэ. Олүүр энхэ, золтой жаргалтай ябахыетнай, шэнэ эхэ амжалтануудые туйлахыетнай таанарта үнэн зүрхэнһөө хүсэнбэ.

амгалан тайбан байдалай ба хани барисаанай аша туйлаха социалис хани нэгэдэлтэ оронудай хоорондын хани барисаа, харилсаа холбоо, үгээс ойлголсолгые бэхилжүүлхын тула бүхы ами һаһала, бүхы хэрэгүүддэ зориулхалһин гэжэ таанадые үнэн зүрхэнһөө найдүүлжа хүсэл түрэнэ.

Германиин Социалист нэгэдэлтэ партиин ба Советскэ Союзай Коммунист партиин хоорондохи, ГДР-эй болон Советскэ Союзай ардуудай хоорондохи хани барисаа саашадан бэхилүүлхын хэрэгтэ өөһэднөө бүхы хүсэ ба шадабэриин зориулхалһин гэжэ З. Иен найдүүлжа.

Хүндэтэ нүхдүүд! Замбуулинда уласхоорондын шэнэ нийдэлгэ хэһэн баатарнууд — Валерий Федорович Быковский, Зигмунд Пендэ Кремльдэ үнэн зүрхэнһөө амаршалха эхэ зөл һамда тудба.

Газар дэлхэйдэ энхэ тайбан бусажа эрхэтэйтэй, хүндэтэй ба харюусалгатай даалгавар амжалттайгаар дүүргэһэнэйтэй лашарамдуулан, таанадые, хүндэтэй ханинар — космонавтууд, амаршалнаб.

Замбуулинда нийдэлгэ даалгавар анха түрүүн дүүргэжэ үлөө Советскэ Союзай Коммунист партиин эргэдэ абтаһанаа омогорходоги.

Мүнөө «Салют-6» станци дээрэ Советскэ Союзай гурбан коммунист, Тельманей партиин гэгшүүн, Германиин Демократическа Республикын эрхэтэн Зигмунд Иен хүдэлмэрииндэ, Виднэр нэбэрлэгшэ бүлэ шэнгээр, аха дүүнэр шэнгээр хүдэлмэрииндэ. Замбуулинда биднэй хүдэлмэрииндэ эхилһэн түрүүшын гэгшүүн үдэ тааналдаа, хүндэтэ Леонид Ильич Ильяһин, нухэр Эрхич Холенкерһөө амаршалга абаа һамгай хүдэлмэрииндэ зориг биднэй түрүүлэ.

ГДР-эй космонавт түүхтэ нийдэлгын дурасхаал болгон, замбуулиндай «Салют-6» — «Союз» гэжэ комплекс дээрэ абаһагдавал бусагдана, Германиин Демократическа Республикын Гүрэнэй гербые нухэр Л. И. Брежневтэ барюула.

Замбуулиндай замда тааналдай һалхан уулаада таряан, өөһэднөө улаан нийдэлгэ эрхэтэйгээр үргэлжэ үлүжэ байгаа нүхдэ Коваленко ба Иванковтэ энэ ушараар дашаарамдуулан, эгээн һайн һайхан хүсэлбэрлэгшэ дамжуулхые хүсэнбэ.

Мүнөөдөр, Польшын ба Чехословакиин эрхэтэйгэ удаа замбуулинда Германиин Демократическа Республикын эрхэтэйгэ ошонко эрэд байхадань, замбуулинне шэнэ жээлэ ба ашаглалгын талаар аха дүү оронудай хамтын хүдэлмэрииндэ немец ажалшадай социалист гүрэнэй оруулһан горитой хубитые тусхайлан тэмдэглэхэ хүсэл түрэнэ.

Тобшолон тэмдэглэбэл, социализм өөрингөө үндэлһэн гол ёһонуудаар замбуулиндай хэрэгүүдтэ үнэн байдаг гэжэ хэлэхэдэ болохо. Эндэһе харилсаа холбоо, харилсан туйлаһалсалга ба интернационализмые гол болгон баримтална!

Замбуулинда биднэй хүдэлмэрииндэ эхилһэн түрүүшын гэгшүүн үдэ тааналдаа, хүндэтэ Леонид Ильич Ильяһин, нухэр Эрхич Холенкерһөө амаршалга абаа һамгай хүдэлмэрииндэ зориг биднэй түрүүлэ.

Эдэнэй хэлһэн үгэнүүд удаан алга ташалтануудаар утгадаа. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэгшүүн, СССР-эй гадаалын хэрэгүүдэй министр А. А. Громико, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэгшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. У. Черненко, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь М. П. Георгиев, КПСС-эй ЦК-гай Генерал секретариин туйлаһага А. И. Влатов, КПСС-эй ЦК-гай Улсхоорондын мэдээсэлэй таһагые дамжуулхын нэгэдэй орлогшо В. М. Фалин, космонавтуудые бэлддэг Юрий Гагаринай нэрэмжэтэ түбэй начальниин орлогшо, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, авиацион генерал-майор А. А. Леонов, ГДР-эй СССР-тэ байдал элчин сайд Г. Отг гэгшэд шагналнуудые барюула үлэе байба (ТАСС).

Замбуулинда шэнжэлэгшэ нүхдэй аша түгээ нүлөөдэ Улаан-Удын нарин сэминина комбинатай дүй-дүршэл хэрэгтэ, үйлдэбэриин автомат аргаар хүтэлбэрлэхэ гурим комплексоор хүжөөхэ зууршала худалхануудые баталһан абаһан байна.

Замбуулинда шэнжэлэгшэ нүхдэй аша түгээ нүлөөдэ Улаан-Удын нарин сэминина комбинатай дүй-дүршэл хэрэгтэ, үйлдэбэриин автомат аргаар хүтэлбэрлэхэ гурим комплексоор хүжөөхэ зууршала худалхануудые баталһан абаһан байна.

Замбуулинда шэнжэлэгшэ нүхдэй аша түгээ нүлөөдэ Улаан-Удын нарин сэминина комбинатай дүй-дүршэл хэрэгтэ, үйлдэбэриин автомат аргаар хүтэлбэрлэхэ гурим комплексоор хүжөөхэ зууршала худалхануудые баталһан абаһан байна.

АДДИС-АБЕБЭДЭ БАЯРАЙ МИТИНГ БОЛБО

АДДИС-АБЕБЭ. (ТАСС). Эфиопин ажалһад шэлэн абаһан социалист хараа шэгдэл хэлбэрлэгшүүгөөр баатармалд, революцион туйлаһануудые аршалан хамгаалаа гэжэ шииндэнхэй, оронойгоо мүнөөнэй хүтэлбэриин дэмжэдэ байһанаа сентябриин 12-то — Эфиопин революцион дүрбэн жээлэй ойн үдэр элрхэйлэн харуулаа. Хотын түбтэй Революцион талмай дээрэ эхэ митинг боложо, Эфиопин хэдэн аршад мянган эрхэтэд хабаадаа.

Һайндэрэй трибуна дээрэ Менгисту Хайле Мариам түрүүтэй Эфиопин саг зуурин сэргэй захиргаанай Советэй (ВВАС) ба правительствын хүтэлбэрлэгшэдэй, һайндэрэй хабаадаһаа эрхэн хани барисаата оронудай, тэрэ тооло КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэгшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшын нэгэдэй орлогшо В. В. Кузнецов түрүүтэй Совет партиин гүрэнэй делегациин эрхэдэн, хамг халуунаар угтаа.

БӨШҮҮРЭЙ райгүйсэд-комой хүдөө аж-ахын управленин партияда организацин бүридэлд хүдөө аж-ахын производнуудыг бэлдэх, шарьявны шалгах инспекци, Тогоной заводой, хүдөө аж-ахын ургамал болон адууна мал элдэв хортой шүүмүүлх, үбшнөө хэрэглэх станцин коммунистууд ородог юм. Тус партияна организацида 27 коммунист, КПСС-эй гөшүүд хөр нандидат тоолоно. Эдээр булгадаа хүдөө аж-ахын мэргэжлэд болон Тус организацида партиана суглаан ходоодо эмхитэйгээр, бүхи коммунистуудай хабаалдгайгаар үнэргэдэ юм.

ПАРТИНА АЖАБАЙДАЛ
ТООДО МЭДЭЭСЭМ

ЗОРИЛГОЁ ТОДОРХОЙЛЪО

Баяхан эндэ «КПСС-эй ЦК-гай июлин (1978 оной) Пленумэй шиндээринуудай үндэсээр хүдөө аж-ахын управленин партиана организацин зорилгоонууд гэвэн асуудлаар партиана суглаан боложо, нүхэр И. И. Паньков элдэв хэс.

Партияни ленинскэ аграрна политика хүгжөөлдэ шагна шта болонон КПСС-эй ЦК-гай мэртын Пленумэй (1965 он) хойшохи үе соо экономика да социальна талаар оройнойн хүдөө аж-ахыда эхэзон алхамууд хөгждөн байна гэжэ тэмдэглэ.

Жэшээлхэдэ, район дотор ганс үнэргэн юудэжэ табан жэлдэ хү наага, 1965 онойхило орхоло 19 процентээр, махан — 54, ноохон — 31, оройнон 11,7 центнерээр дээшлээн байха юм. Тинхэдэ гүрндэ тушаагдан эбэртэ боло малай шэнгүүр 52 килограммаар, гахайн — 22, хойнон — 3 килограммаар нэмэгдээн байна. Мүн үнээн бүрнөө 444 килограммаар эхэ хүн наагдаг боло. Энээнхэ уламжалан гүрндэ элдэ тухэлэй продуктууд эхээр худалдагдаг болононыннь эли.

Гэхэтэй хамта, районой хүдөө аж-ахын хүгжэлтэ үшөөл удаанаар ябана гээд партиана суглаан тэмдэглэ. Жэшээлхэдэ, үнэргэн үелэ орооно тарянай ургаса гансал тарялангай газарай үргэдхэгдэнэй ашаар дээшлээн байха юм. Сабшалан тарялангай үржэлэ найжаруула талаар агро-техническэ хэмжээ ябуула-нууд гүйсэд найнаар, комплексноор хөгждэнгүй. Зарим аж-ахинуудта газараа зүбөөр, найнаар элдүүрилхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаха ушар үзэгдэнэ.

Райнон арбан нэгэ аж-ахинуудай оройлоо хой-рыннь элэ оршотойноор хүдэлнэ. Энэ хадаа районой хүдөө аж-ахын управленин зарим мэргэжлэдэй даал-гадана хэрэгтэ гуулаар ханаалагай гэршэ гээд үгэ хэлээн коммунистууд тэмдэглэбэ.

Управленин юрист-кон-султант Д. С. Степанов колхоз, совхозуудта тоо бүр-нхэдхээр, бухгалтерууд-аар ажаллаа найн мэдэхгүи, аж-ахы доторхи байда-лаар эхэтэ ноинрохлогүй хүнүүд хүдэлнэ гэжэ хэлэбэ. Ахмад экономист П. Р. Носков зарим аж-ахинуудай мэргэжлэдэй даалгадана ажалдаа хайша хэрэгээр ханда-даг байнөө элрүүлэбэ. Мүн хушэ эхэтэ трактор болон машинануудай ашаг үрэ багатайгаар хэрэгдэдэг байнан тушаа тогто.

Тус суглаан дээрэ малай тоо толгой олошуруула хэрэгтэй гуулаар табигланан тухай дэлгэрэнги хөөрөл-ахэн болоо. Мүн эндиэн аж-ахинуудта үйлдэбэрлэхэ түрүү дүй дүршэл нэбээрүүл-хэ хүдэлмэри гуулаар табиг-данхай.

Суглаанай түгээхэдэ үгэ хэлээн хүдөө аж-ахын управ-ленин начальник С. К. Павлов КПСС-эй ЦК-гай июлин Пленумэй шиндэ-бэринуудыг амжалттайгаар бөөлүүлэхэ талаар коммуни-стуудай урла тухай зорилго-нуудыг табижа зуураа, ду-туу дундануудаа тэмдэглэбэ.

И. АШИРОВ.

Жэшээлхэдэ, район дотор ганс үнэргэн юудэжэ табан жэлдэ хү наага, 1965 онойхило орхоло 19 процентээр, махан — 54, ноохон — 31, оройнон 11,7 центнерээр дээшлээн байха юм. Тинхэдэ гүрндэ тушаагдан эбэртэ боло малай шэнгүүр 52 килограммаар, гахайн — 22, хойнон — 3 килограммаар нэмэгдээн байна. Мүн үнээн бүрнөө 444 килограммаар эхэ хүн наагдаг боло. Энээнхэ уламжалан гүрндэ элдэ тухэлэй продуктууд эхээр худалдагдаг болононыннь эли.

Гэхэтэй хамта, районой хүдөө аж-ахын хүгжэлтэ үшөөл удаанаар ябана гээд партиана суглаан тэмдэглэ. Жэшээлхэдэ, үнэргэн үелэ орооно тарянай ургаса гансал тарялангай газарай үргэдхэгдэнэй ашаар дээшлээн байха юм. Сабшалан тарялангай үржэлэ найжаруула талаар агро-техническэ хэмжээ ябуула-нууд гүйсэд найнаар, комплексноор хөгждэнгүй. Зарим аж-ахинуудта газараа зүбөөр, найнаар элдүүрилхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаха ушар үзэгдэнэ.

Райнон арбан нэгэ аж-ахинуудай оройлоо хой-рыннь элэ оршотойноор хүдэлнэ. Энэ хадаа районой хүдөө аж-ахын управленин зарим мэргэжлэдэй даал-гадана хэрэгтэ гуулаар ханаалагай гэршэ гээд үгэ хэлээн коммунистууд тэмдэглэбэ.

Управленин юрист-кон-султант Д. С. Степанов колхоз, совхозуудта тоо бүр-нхэдхээр, бухгалтерууд-аар ажаллаа найн мэдэхгүи, аж-ахы доторхи байда-лаар эхэтэ ноинрохлогүй хүнүүд хүдэлнэ гэжэ хэлэбэ. Ахмад экономист П. Р. Носков зарим аж-ахинуудай мэргэжлэдэй даалгадана ажалдаа хайша хэрэгээр ханда-даг байнөө элрүүлэбэ. Мүн хушэ эхэтэ трактор болон машинануудай ашаг үрэ багатайгаар хэрэгдэдэг байнан тушаа тогто.

Тус суглаан дээрэ малай тоо толгой олошуруула хэрэгтэй гуулаар табигланан тухай дэлгэрэнги хөөрөл-ахэн болоо. Мүн эндиэн аж-ахинуудта үйлдэбэрлэхэ түрүү дүй дүршэл нэбээрүүл-хэ хүдэлмэри гуулаар табиг-данхай.

Суглаанай түгээхэдэ үгэ хэлээн хүдөө аж-ахын управ-ленин начальник С. К. Павлов КПСС-эй ЦК-гай июлин Пленумэй шиндэ-бэринуудыг амжалттайгаар бөөлүүлэхэ талаар коммуни-стуудай урла тухай зорилго-нуудыг табижа зуураа, ду-туу дундануудаа тэмдэглэбэ.

И. АШИРОВ.

Арменин аялганууд НЕВА, ВОЛГО МҮРЭНҮҮД ДЭЭГҮҮР ЗЭ ДЭЛЭЭ

Ленинградтай томо томо президиумууд Арменин түдөөлэлшэдүе сентябрийн 11-дэ хүндэмүүшэ турни-маа үүдэнүүдэ салнбэ. РСФСР-тэ үнэргэдэгдэй бай-гаа Арменин ССР-эй литературын ба искусствын үдэрнүүдтэ хабаалдгай «Адмиралтейск» заводтэ, «Электросилез» айлшалаа, «Кировский завод» гэжэ нэгэ-гээдэй, Ленинградтай оптико-механическа нэгдэлэй коллективүүдтэй уулзаа. Арме-нин ССР-эй «Знание» бул-

КПСС-эй ЦК-гай июлин Пленумэй шиндэбэринуудыг бэлдэхгүи хэрэгтэ

БҮХЫ ХҮСЭЭ ЭЛСҮҮЛЭЭ

Хүдөө аж-ахын хүдэлмэ-ришэдэй аргагүй харюусал-гай, шанга эрилтэтэй халуун хаа ябана байна. Ушарын хадаа мүнөө рес-публика доторнай нийтин адууна малда тэжээл бэлд-хэдэ үргэлжлээр ха юм. Тинхэдэ эдэ үдэрнүүдтэ кол-хоз, совхознойн механиза-торнууд таряангайга урга-са хурнаа захалба. Байгша оной хабар, зундаа сагай уларилэй яаха аргагүй та-рамжигүй, ган гасуур бай-наага уламжалан, харюу-салтаа энэ хоёр кампания нэгэ доро шахуу үнэргэхэ багтай бололодо гэшэ. Тэд нимэ хүндэ хушэр байдалда ороод байхалаа, хүдөө аж-ахын хүдэлмэрилгэдэ бүхи хүсэ шадалаа элсүүлэн, ажа-лаа найнаар эмхидхэжэ, хам-тынгаа малда шадал хаа эрхим шанартай тэжээл эхээр бэлдхэнэ абаха, мүн гараан таряангайга урга-са гээлтэ хоролтодо оруу-лангүй хурнаа абаха на-гин зорилготой. Тинхэдэ бүхи колхозникуудта, совхо-зой хүдэлмэришэдтэ нимэ эрилтэ табигдана.

Тооложо, хаража үзэхэдэ, ерэхэ үбэлжлэгдэ бүхидөө республика доторнай ний-тинэй адууна мал үбнэ тэ-жээлээр 57 процент, шэмтэ тэжээлээр 21,5 болон тал-жа тарянай айдээр 29,4 процент хангагдаа шадла-хаар хараалдана. Энэмнай нилээд бага гэшэ. Тинхэдэ хаа хаангай тэжээлэй но-еэс эхэ болгохо арга болом-жонуудыг бэлдэхэ, хүсэдөөр хэрэглэхэ шухала.

Иимэ арга боломжонууд манай колхоз, совхозуудта бин гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Гүрүлэй үелэ респу-бликнай районуудар хаа хаангай бороо хура ороо. Энэ хадаа зеленни, нуга сабшалангай ногонойн урга-са найжаруула. Гадна, хо-лоон олохон аж-ахинуудта ган гасуураа боложо, орооноо ургамалуудай тарилга сай-

наар хатаан, заримдаа тон набтараар ургаан байна. Энэнь саашадаа үндэжэ, тэ-жээл болонгүй яахаб. Тингэ-жэ манай тоолоодо, ганса нимэ орооноо ургамалууд-аар республика дотор 100 мянган тоннооо дээшэ үбнэ-н нийтин адуу малда бэ-лэдхэгдэ байна.

Саашан хаража үзэхэдэ, зарим районуудта намагжа-нан газарта оморон эхээр ургахай. Энэоние сабша-жа, АМВ хүтээрлэгээр тар-гана, ногонойн гурил бэлд-хэдэ баха нэгэ арга байна. Мүн набшанаа тэжээл ту-хай марганаай хэрэгтэй ааб даа, хаа ханагүй вига-минаар баян энэ тэжээл бэ-лэдхэлтэ үргэлжлүүлэхэ шу-хала.

Эдэ бүгдэе колхоз, сов-хозуудай, районуудай хүтэл-бэрлэгшэд, мэргэжлэдэ анхаралдаа абажа, өөндөө бин байнан арга боломжо-нуудыг хүсэдөөр хэрэглэхэ шадха гэжэ найдагдана.

Республика доторнай нийтин адууна малда тэ-жээл бэлдхэгдэ эдэ үдэр-нүүдтэ хэр зэргэ ябажа бай-хад гэжэ хараа хаа нимэ, гүрүлэй дүнгээр 178,5 мян-ган гектар нуга сабшалан-гай болон таримал ногойн сабшагданан байна. 154,6 мянган гектар дээрлээ 122,3 мянган тонно үбнэ-н суглуулагдажа, хүрилгэц-хэн юм.

Үдэр бүри тэжээл бэлд-хэгдэ республикнай аж-ахы-нуудта дунда зэргээр 156,6 эвено хүдэлмэрилнэ, тэднэй тоодо 451-нинь оньшоноо-руулагданхай. Эдэ эвено-ло олохон аж-ахинуудта ган гасуураа боложо, орооноо ургамалуудай тарилга сай-

наар хатаан, заримдаа тон набтараар ургаан байна. Энэнь саашадаа үндэжэ, тэ-жээл болонгүй яахаб. Тингэ-жэ манай тоолоодо, ганса нимэ орооноо ургамалууд-аар республика дотор 100 мянган тоннооо дээшэ үбнэ-н нийтин адуу малда бэ-лэдхэгдэ байна.

Саашан хаража үзэхэдэ, зарим районуудта намагжа-нан газарта оморон эхээр ургахай. Энэоние сабша-жа, АМВ хүтээрлэгээр тар-гана, ногонойн гурил бэлд-хэдэ баха нэгэ арга байна. Мүн набшанаа тэжээл ту-хай марганаай хэрэгтэй ааб даа, хаа ханагүй вига-минаар баян энэ тэжээл бэ-лэдхэлтэ үргэлжлүүлэхэ шу-хала.

Эдэ бүгдэе колхоз, сов-хозуудай, районуудай хүтэл-бэрлэгшэд, мэргэжлэдэ анхаралдаа абажа, өөндөө бин байнан арга боломжо-нуудыг хүсэдөөр хэрэглэхэ шадха гэжэ найдагдана.

Республика доторнай нийтин адууна малда тэ-жээл бэлдхэгдэ эдэ үдэр-нүүдтэ хэр зэргэ ябажа бай-хад гэжэ хараа хаа нимэ, гүрүлэй дүнгээр 178,5 мян-ган гектар нуга сабшалан-гай болон таримал ногойн сабшагданан байна. 154,6 мянган гектар дээрлээ 122,3 мянган тонно үбнэ-н суглуулагдажа, хүрилгэц-хэн юм.

Үдэр бүри тэжээл бэлд-хэгдэ республикнай аж-ахы-нуудта дунда зэргээр 156,6 эвено хүдэлмэрилнэ, тэднэй тоодо 451-нинь оньшоноо-руулагданхай. Эдэ эвено-ло олохон аж-ахинуудта ган гасуураа боложо, орооноо ургамалуудай тарилга сай-

наар хатаан, заримдаа тон набтараар ургаан байна. Энэнь саашадаа үндэжэ, тэ-жээл болонгүй яахаб. Тингэ-жэ манай тоолоодо, ганса нимэ орооноо ургамалууд-аар республика дотор 100 мянган тоннооо дээшэ үбнэ-н нийтин адуу малда бэ-лэдхэгдэ байна.

Саашан хаража үзэхэдэ, зарим районуудта намагжа-нан газарта оморон эхээр ургахай. Энэоние сабша-жа, АМВ хүтээрлэгээр тар-гана, ногонойн гурил бэлд-хэдэ баха нэгэ арга байна. Мүн набшанаа тэжээл ту-хай марганаай хэрэгтэй ааб даа, хаа ханагүй вига-минаар баян энэ тэжээл бэ-лэдхэлтэ үргэлжлүүлэхэ шу-хала.

Эдэ бүгдэе колхоз, сов-хозуудай, районуудай хүтэл-бэрлэгшэд, мэргэжлэдэ анхаралдаа абажа, өөндөө бин байнан арга боломжо-нуудыг хүсэдөөр хэрэглэхэ шадха гэжэ найдагдана.

Республика доторнай нийтин адууна малда тэ-жээл бэлдхэгдэ эдэ үдэр-нүүдтэ хэр зэргэ ябажа бай-хад гэжэ хараа хаа нимэ, гүрүлэй дүнгээр 178,5 мян-ган гектар нуга сабшалан-гай болон таримал ногойн сабшагданан байна. 154,6 мянган гектар дээрлээ 122,3 мянган тонно үбнэ-н суглуулагдажа, хүрилгэц-хэн юм.

Үдэр бүри тэжээл бэлд-хэгдэ республикнай аж-ахы-нуудта дунда зэргээр 156,6 эвено хүдэлмэрилнэ, тэднэй тоодо 451-нинь оньшоноо-руулагданхай. Эдэ эвено-ло олохон аж-ахинуудта ган гасуураа боложо, орооноо ургамалуудай тарилга сай-

наар хатаан, заримдаа тон набтараар ургаан байна. Энэнь саашадаа үндэжэ, тэ-жээл болонгүй яахаб. Тингэ-жэ манай тоолоодо, ганса нимэ орооноо ургамалууд-аар республика дотор 100 мянган тоннооо дээшэ үбнэ-н нийтин адуу малда бэ-лэдхэгдэ байна.

Саашан хаража үзэхэдэ, зарим районуудта намагжа-нан газарта оморон эхээр ургахай. Энэоние сабша-жа, АМВ хүтээрлэгээр тар-гана, ногонойн гурил бэлд-хэдэ баха нэгэ арга байна. Мүн набшанаа тэжээл ту-хай марганаай хэрэгтэй ааб даа, хаа ханагүй вига-минаар баян энэ тэжээл бэ-лэдхэлтэ үргэлжлүүлэхэ шу-хала.

Эдэ бүгдэе колхоз, сов-хозуудай, районуудай хүтэл-бэрлэгшэд, мэргэжлэдэ анхаралдаа абажа, өөндөө бин байнан арга боломжо-нуудыг хүсэдөөр хэрэглэхэ шадха гэжэ найдагдана.

Республика доторнай нийтин адууна малда тэ-жээл бэлдхэгдэ эдэ үдэр-нүүдтэ хэр зэргэ ябажа бай-хад гэжэ хараа хаа нимэ, гүрүлэй дүнгээр 178,5 мян-ган гектар нуга сабшалан-гай болон таримал ногойн сабшагданан байна. 154,6 мянган гектар дээрлээ 122,3 мянган тонно үбнэ-н суглуулагдажа, хүрилгэц-хэн юм.

Үдэр бүри тэжээл бэлд-хэгдэ республикнай аж-ахы-нуудта дунда зэргээр 156,6 эвено хүдэлмэрилнэ, тэднэй тоодо 451-нинь оньшоноо-руулагданхай. Эдэ эвено-ло олохон аж-ахинуудта ган гасуураа боложо, орооноо ургамалуудай тарилга сай-

унаһанһе байха юм. Эдэ нилээд механизаторнуудта нилээд наад ушаруулагын мэдээжэ. Тэд хэршэ хүд-лэ хушэр байдала ушарга-даа хаан, адаше, кило-граммшэ ороон тарялан дээрэ үлэхэ ёһогүй.

Мүн таряа зур-сэхэ хабаатай бала н-дэмэри байха. Бүр-гада, комплекснууд хоз болон совхозу-хангайтарнууд тар-рамсаараа, бүхи ком-суглуулаха хүрилгэ-шоржо байгүй, ша-р паар хахалжа зах-лоно. Энэ эхэ уда-тай хүдэлмэри. Ни-адууна малда ерэхэ жэлдэ 70 мянган т-үдүтэй голоомо Ам-ластдэ бэлдхэгдэ хар-аалагдаба. Энэмдэ хүшэр, үнэ са-д хүдэлмэри. Тин-заагаа, тарялан байлан голоомоо р-инаар суглуулаха ша-ша манай нангин уда-

Ороно болон хүн-хын бусад ургамал у-урсаа элсээдүгээр м-арай паарай ямар-тэиен таряанан бү-мэдлэг. Республик-най аж-ахинуудта м-үнэ мянган гектара т-аар хахалгадхаар л-агдана. Энэ хүдл-мэри Кабанскы, К-калин районуудта э-згээр ябуулагдана. Районуудта, жэшэ-Тунхэндэ арга боло-байшбэ, намарай т-то хахалагдангай т-ай тон уданаар л-ана. Энэ хүдлмэри-дэ, колхоз, совхозо-бни байнан бүхи м-на үтгэжүүлгээ хал-дэ Ингэжэ ерэхэ ж-лэ ургасын үндэс л-агдаха байна.

Хүдөө аж-ахын т-р гахэтэй эдэ камп-зэргэ ябажа байна. А-адууна малда тэж-лэхэдэ таряа д-р хоёр хоорондоо ха-ёһогүй. Тинхэдэ ма-дэ аж-ахын хүдлмэ-р бүхи хүсээ элсүл-дэ, даари мэргэжл-э байнан арга боло-нуудаа хүсэдөөр э-ажаллаха зэргэтэй.

П. САПРЫН ресубликнай Ху-аж-ахын министр-ахмад агри-

унаһанһе байха юм. Эдэ нилээд механизаторнуудта нилээд наад ушаруулагын мэдээжэ. Тэд хэршэ хүд-лэ хушэр байдала ушарга-даа хаан, адаше, кило-граммшэ ороон тарялан дээрэ үлэхэ ёһогүй.

Мүн таряа зур-сэхэ хабаатай бала н-дэмэри байха. Бүр-гада, комплекснууд хоз болон совхозу-хангайтарнууд тар-рамсаараа, бүхи ком-суглуулаха хүрилгэ-шоржо байгүй, ша-р паар хахалжа зах-лоно. Энэ эхэ уда-тай хүдэлмэри. Ни-адууна малда ерэхэ жэлдэ 70 мянган т-үдүтэй голоомо Ам-ластдэ бэлдхэгдэ хар-аалагдаба. Энэмдэ хүшэр, үнэ са-д хүдэлмэри. Тин-заагаа, тарялан байлан голоомоо р-инаар суглуулаха ша-ша манай нангин уда-

Ороно болон хүн-хын бусад ургамал у-урсаа элсээдүгээр м-арай паарай ямар-тэиен таряанан бү-мэдлэг. Республик-най аж-ахинуудта м-үнэ мянган гектара т-аар хахалгадхаар л-агдана. Энэ хүдл-мэри Кабанскы, К-калин районуудта э-згээр ябуулагдана. Районуудта, жэшэ-Тунхэндэ арга боло-байшбэ, намарай т-то хахалагдангай т-ай тон уданаар л-ана. Энэ хүдлмэри-дэ, колхоз, совхозо-бни байнан бүхи м-на үтгэжүүлгээ хал-дэ Ингэжэ ерэхэ ж-лэ ургасын үндэс л-агдаха байна.

Хүдөө аж-ахын т-р гахэтэй эдэ камп-зэргэ ябажа байна. А-адууна малда тэж-лэхэдэ таряа д-р хоёр хоорондоо ха-ёһогүй. Тинхэдэ ма-дэ аж-ахын хүдлмэ-р бүхи хүсээ элсүл-дэ, даари мэргэжл-э байнан арга боло-нуудаа хүсэдөөр э-ажаллаха зэргэтэй.

П. САПРЫН ресубликнай Ху-аж-ахын министр-ахмад агри-

унаһанһе байха юм. Эдэ нилээд механизаторнуудта нилээд наад ушаруулагын мэдээжэ. Тэд хэршэ хүд-лэ хушэр байдала ушарга-даа хаан, адаше, кило-граммшэ ороон тарялан дээрэ үлэхэ ёһогүй.

Мүн таряа зур-сэхэ хабаатай бала н-дэмэри байха. Бүр-гада, комплекснууд хоз болон совхозу-хангайтарнууд тар-рамсаараа, бүхи ком-суглуулаха хүрилгэ-шоржо байгүй, ша-р паар хахалжа зах-лоно. Энэ эхэ уда-тай хүдэлмэри. Ни-адууна малда ерэхэ жэлдэ 70 мянган т-үдүтэй голоомо Ам-ластдэ бэлдхэгдэ хар-аалагдаба. Энэмдэ хүшэр, үнэ са-д хүдэлмэри. Тин-заагаа, тарялан байлан голоомоо р-инаар суглуулаха ша-ша манай нангин уда-

Ороно болон хүн-хын бусад ургамал у-урсаа элсээдүгээр м-арай паарай ямар-тэиен таряанан бү-мэдлэг. Республик-най аж-ахинуудта м-үнэ мянган гектара т-аар хахалгадхаар л-агдана. Энэ хүдл-мэри Кабанскы, К-калин районуудта э-згээр ябуулагдана. Районуудта, жэшэ-Тунхэндэ арга боло-байшбэ, намарай т-то хахалагдангай т-ай тон уданаар л-ана. Энэ хүдлмэри-дэ, колхоз, совхозо-бни байнан бүхи м-на үтгэжүүлгээ хал-дэ Ингэжэ ерэхэ ж-лэ ургасын үндэс л-агдаха байна.

Хүдөө аж-ахын т-р гахэтэй эдэ камп-зэргэ ябажа байна. А-адууна малда тэж-лэхэдэ таряа д-р хоёр хоорондоо ха-ёһогүй. Тинхэдэ ма-дэ аж-ахын хүдлмэ-р бүхи хүсээ элсүл-дэ, даари мэргэжл-э байнан арга боло-нуудаа хүсэдөөр э-ажаллаха зэргэтэй.

П. САПРЫН ресубликнай Ху-аж-ахын министр-ахмад агри-

унаһанһе байха юм. Эдэ нилээд механизаторнуудта нилээд наад ушаруулагын мэдээжэ. Тэд хэршэ хүд-лэ хушэр байдала ушарга-даа хаан, адаше, кило-граммшэ ороон тарялан дээрэ үлэхэ ёһогүй.

Мүн таряа зур-сэхэ хабаатай бала н-дэмэри байха. Бүр-гада, комплекснууд хоз болон совхозу-хангайтарнууд тар-рамсаараа, бүхи ком-суглуулаха хүрилгэ-шоржо байгүй, ша-р паар хахалжа зах-лоно. Энэ эхэ уда-тай хүдэлмэри. Ни-адууна малда ерэхэ жэлдэ 70 мянган т-үдүтэй голоомо Ам-ластдэ бэлдхэгдэ хар-аалагдаба. Энэмдэ хүшэр, үнэ са-д хүдэлмэри. Тин-заагаа, тарялан байлан голоомоо р-инаар суглуулаха ша-ша манай нангин уда-

«Теплоприбор» заводой Раиса Алек-сандровна Уховагай даадаг мастерска учас-тогта АМКУ тухэлэй автомат оньшон хаб-саргагдадаг. Тэрэоние Э. Г. Лосковагай бригадын гэршүүд гол түлэ бүтээдэг гэ-шэ. Энэ бригадад найман хүн хүдэлдэг. Дүрбөннэй коммунист юм. Тус учасок

машина бүтээгшээд үдэр хүртэр тус-б-нөө гадуур арбан системэ үйлдэбэрлэхэ гэвэн үсүлжэ гаргажа, бусад учасок, бри-гадануудыг социалис мурысөөндэ урла. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Э. Г. Лосковагай бри-гада ажаллажа байна. Ц. ЦЫБИКОВЭИ фото.

РСФСР-ай автономито область, округуудай фонин

ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ

ТУНДРАДА — ЯАНДЭР
Тундрада намарай хүйтэнэй эхилхэдэ, тэндэхи Югорский, Канина гэжэн хахад аралчуудай, бусад моталуудтай нуу-риг тосхонд найндэрлэхээр шимэлээгдэдэг юм. Тинхэдэ Ненецкэ автономито округой орошодой найндэр болодог заншалтай. Байгша оной найн-дэртэ округой 90 бригадын орошод сулараа.

Эндиэн үсгэсатанай урданай заншалаа наадануудар муры-сөөн эмхидхэгдэн байна. Байгша оной түрүүшын ха-хад хуусаада орошодой дунда дэлгэрэн социалис му-рысөөнэй дундагыгэе соголон гаргажа хадаа найндэрлэ-про-граммада гол нуури ээлэбэ.

Энэ жэлдэ саай ууриг тааржамжэй байгаа. Үблэдөө эхэ сайн ороод, хүйтэн, ута хабар болоо. Иимэ үедэ оро-лоод багшагай найнаар хү-дэлэн байна. Аха дүүнэр Арсөөтэнь, А. Соболево, П. Алицынай хүтэлбэрлэдэг бригаданууд гарза багатай-гаар үблэхгүи үнээрэбэ. Тэднэй ажла хүдэлмэришэдэ баян дүй дүршлэе, мүнөө үеи техникэ туһалаа. Эндиэн орошодой бүхи бригаданууд портативна раядар, электро-станцияр хангаданхай. Шэ-нэ халаанай орошод ажалла-жа мотатаа вертоледоор ош-дог болоо.

ТӨРГӨР, БАННААР
Ханты-Мансийн автономито округой Тагарицка хэбтээ-хэ промышленна нефть ту-рүүшынхэ абтаба. Харала-даан болзоороо гурбан нара урид энэ хэбтээш ашалага-да оруулагдаан юм.

Нефтин Тагарицка хэбтээш хадаа хойто үзэгэ харжэ зам муугай газарта олодон бай-гаа. Тинхэдэ барилгаашад багшагай найнаар хүдлэхэ, богонхон болзооро трупоро-вод татаан, скважиннуудыг бэлдэн юм. Сажалорой неф-тин хэбтээш барилгаашад

Братский комплексн кол-лективэй захилл тон эхэ у-да шамартаа харада абажа, дотоодынгоо ара боломжону-удыг гүйдэд найнаар хэрэглэн, «Лесоплазма» заводой хү-дэлмэришэдэ богонхон бол-зооро шэнэ түгээрлэгүүдэ бүтээн гаргажа эхилэбэ. Энэ жэлэй эсэ болотор Братский лесопромышленна комплексдо үшөө шимэ 7 түгээрлэгэ эл-сээгдэхэ юм.

ДЕПУТАДУДАЙ ОРОЛДОЛГОО
Ямало-Ненецкэ автономито округой Тас мурыэй эрхэдхэ нефть бэдэрээшэдэй Газ-Сала тосхондо хүтээдэй найнаар түгээрлэгэдэн долоом талмай барилдаа. Эндиэн сельскэ Со-вет хууздэй талмайнуудыг ба-риха асуудалаа эхэ анхарал хандууна. Эн

ХОНИШОД-ЗУУТАНАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР АЖАЛЛАЯ!

Самталаа хони үсхэбэригдээ эрд хүгжээтэй, ашаг дээшлүүлхын тула хонидой томо ферма, кооперативуудыг бариха, хургуудыг найн шанартай гэжээлээр хангахга, мун бусадшые олон шухама асуудалнуудыг КПСС-эй ЦК-гай мюлиин (1978 он) Пленум дээр өнөө өндлөл доторо нүхэр Л. И. Брежнев онс анхлан андуулаа бэлэй. Тийн мунее энэ Пленумий шийдлэ- шүүмдээ бэлүүлэе, хонн үсхэбэригдээ улам хүгжээ- гээ, мун нооно хээр абадаг болохо талаар республика- дунд гортгой хүдэлмэри абуулагдаха гээлээ.

дуй дуршад, онол аргуудыг шудалжа, үргэнээр дэлгэрүүлжэ зүблөөн, семинарууд үнгэрэгдэнэ.

Бүүлий жэлүүдтэ республика доторай 100 эхэ хонин бүриһөө 100 мун дээшлэе хурьга абажа түлжүүлхэн түрүү хоншод нилээд олошоржо байна. Жэшээлбэл, нэдондо хоншодой 193 бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 100-наа дээш хурьга абахан байбаль, мунее жэлдэ эдэнэй зэргэмэ 256-да хурба. Ингээд эрхэлээ дуршал, аргые халан абаха, зүбшэл заабарилжа хурьга балиг шалабар- ритай хоншод район бүхэлд бин болонхой гэсэнэ. Тийнмэ- нээ энэ хүдэлмэри самтадашье эмхитэйгээр абуулагдахан дамжаггүй.

Республикыннай хоншод мунее гортгой зорилгонуудыг хараалад байна. Толоорхойлол, 1985 он болотор хонидонгоо тоо толгойг 2,1 миллиондо хүргэе, 21 мянган тонно тарган мяха гүрнэд худалдалаг болохо гэжэ гү, али 1977 онойнхоо 31 процентээр дээшлүүлжэ бай- на. Тэрэшэлэн хонин бүриһөө 3,4 килограмм ноонон хай- шалагдахаар хараалагдана.

Байгша оной дунгуудыг согсолон харахада, хонн үр- жүүлгэдэ найнаар бэлдэе, энэ хүдэлмэреэ богон бол- зорто, эмхитэйгээр абуудхан ажахи, бригаданууд хэ- ээдэшые олон хурьга абажа түлжүүлдэг байна. Жэ-

шээлбэл, энэ жэлдэ Зэдэн райондо хоншодой 52 бри- гада хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлэ. Мун Сэ- лэнгын райондо зуутан-хоншодой тоо 50 хүрэнэ байна. Түрүү ажахиууд болохо Борьёотой совхоз, Баргажанай районхой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз бүхм дээрэе хонин бүриһөө хурьга абахан алдартай.

Байгша ондо республикыннай колхоз, совхозуудта 810 мянган эхэ хонин, энэ зуугауд үржүүлгэдэ тусбэлэ. Тийнмэнеэ хонн акусствена аргаар үржүүлжэ харюу- салгата ханаа эмхитэйгээр үнгэртэе, эрхэ жэлдэ зуу- тан-хоншодойнай зэртэе улам олошорог жэ!

Зуун эхэ хонин бүриһөө 100, мун дээшэ хурьга абажа түлжүүлхэн эрхимүүд

Фамили, нэрэ, обог,	Ажахиууд	100 хонин бүриһөө хурьга абахан	Хонин бүриһөө хурьга абахан (кг)
БАРГАЖАНАЙ РАЙОН			
Сувдеев Д. Б.	Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	121,2	5,897
Сагдидеева О. Э.	—	111,0	4,398
Лубсанов В. М.	—	110,0	3,931
Дашнева В. М.	—	110,0	3,380
Аюшеев Ш. А.	Бодоной совхоз	108,0	3,855
Гатапов Ч.Ц. Ш	Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	105,2	4,475
Нурбаева С. Г.	—	105,0	3,700
Субботин В. М.	Бодоной совхоз	104,0	3,725
Содбоева Р. Б.	Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	101,4	3,908
Зургуев Б. Э.	—	100,0	3,736
Цыденов Х. Л.	—	100,0	4,093
Линхова Ц. Б.	—	100,0	3,734
Эмедеева С. А.	—	100,0	2,982
БЭШҮҮРЭЙ РАЙОН			
Снегирев Ф. Г.	«Победа» колхоз	101,7	3,640
Искипалов В. Е.	—	101,4	4,300
Саяншова Н. З.	«Дружба» колхоз	100,0	3,100
Синицын П. Л.	Калининий нэрэмжэтэ колхоз	100,0	3,235
Параева С. О.	Ново-Сретенский совхоз	100,0	2,750
Цырендоржиев Б.Ц.	Бодоногуудай совхоз	100,0	3,370
Бальжиннаев Б.Ц.	—	100,0	2,540
ЗЭДЭЙ РАЙОН			
Данзанов Р.С. Н.	«Коммунизм» колхоз	132,0	3,700
Рабдаев Г. Л.	Борьёотой совхоз	130,5	4,400
Бальжиев С. Ч.	«Коммунизм» колхоз	124,1	3,800
Цыренжапов Б. Б.	Борьёотой совхоз	115,4	3,800
Доржиев В. Д.	Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ колхоз	115,1	3,240
Гомбожапов Б.Н. Г.	Борьёотой совхоз	115,1	4,600
Будаев Д. Б.	Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ колхоз	114,1	3,380
Семенов Д. Б.	Лениний нэрэмжэтэ колхоз	113,4	3,800
Димчинов Ч.С. Д.	«Коммунизм» колхоз	109,7	3,145
Эрдэнэ Д. Е.	Борьёотой совхоз	109,0	4,300
Югов Ю. В.	Лениний нэрэмжэтэ колхоз	109,0	3,145
Цыбенев В. Х.	Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ колхоз	108,0	2,720
Цыренов Д. Н.	«Коммунизм» колхоз	106,5	3,287
Базарова Г. О.	Борьёотой совхоз	106,3	5,000
Луккин Н. Ф.	«Октябрьский» совхоз	104,0	4,200
Балсанов С. С.	Борьёотой совхоз	104,0	4,100
Цыремпилова Г.Ц. Г.	«Коммунизм» колхоз	104,0	3,406
Дымбыров Х. Ч.	—	103,3	3,628
Жамбалов В. Р.	Октябрийн 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхоз	103,0	3,600
Базаров Ц.Д. Л.	«Октябрьский» совхоз	103,0	3,400
Цырегтаров Ц. Б.	«Коммунизм» колхоз	102,8	3,081
Григорьев С. Г.	«Заречный» совхоз	102,0	3,910
Аюшеев М. Д.	«Коммунизм» колхоз	101,3	3,260
Мункуев Т. М.	Борьёотой совхоз	101,0	3,100
Цыренов В. Д.	XX партсездын нэрэмжэтэ колхоз	101,0	3,230
Сахьяева М. Г.	Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ колхоз	101,0	3,200
Лыгденов Н. В.	Борьёотой совхоз	101,0	3,100
Хакнуев В. И.	—	100,6	3,500
Серков М. А.	«Коммунизм» колхоз	100,0	3,400
Корнев В. Е.	Лениний нэрэмжэтэ колхоз	100,0	3,458
Побокон Г. М.	XX партсездын нэрэмжэтэ колхоз	100,0	3,190
Кавелин И. Д.	—	100,0	3,030
Ульзугуева Е. Ц.	«Мир» колхоз	100,0	3,600
Шестаков Н. А.	—	100,0	3,460
Батуге Д.С. Р.	«Коммунизм» колхоз	100,0	4,158
Будаев Ч. Б.	—	100,0	3,700
Иванов Л. Д.	—	100,0	4,308
Цыбиков Д. Р.	Октябрийн 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхоз	100,0	3,700
Ринчинов Р.Х. Г.	Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ колхоз	100,0	2,530
Бадмаев В. Б.	Октябрийн 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхоз	100,0	3,400
Дамирин А. Х.	«Октябрьский» совхоз	100,0	3,500
Будашев Д. Ц.	—	100,0	3,500
Галсанов П. О.	—	100,0	3,400
Галсанов Б.М. Ц.	Оборой совхоз	100,0	2,190
ЯРУУНЫЙ РАЙОН			
Базарова Ц. Д.	Ярууны совхоз	109,0	3,790
Шкеев Л. К.	—	106,0	4,010
Цыденжапова Ц. Ц.	«Коммунизм» колхоз	105,0	3,563
Гармаев Ц. Р.	Ярууны совхоз	105,0	4,211
Бадмаев Ц. Б.	«Победа» колхоз	105,0	4,211
Тарбаева Ц.Д. М.	Инсэгийн совхоз	102,1	3,243
Шойжолов Б.М. В.	Тулдуунай совхоз	101,0	4,100
Аюшеев Д.Н. З.	Инсэгийн совхоз	100,3	3,498
Цыденова Д. Ч.	«Коммунизм» колхоз	100,0	3,504
Дашинмаев Н.С. Ц.	—	100,0	3,528
Султанов Д.Ц. С.	—	100,0	2,789
Цыренов Ц. Ц.	—	100,0	2,987
Ринчинов Б.Д. Э.	«Дружба» колхоз	100,0	3,500
Рабданова Ц. А.	«Победа» колхоз	100,0	3,850
ЗАГАРАЙН РАЙОН			
Евсиков И. М.	Эрхирэгэй совхоз	120,0	3,800
Бадмаев Ж. Ж.	XX партсездын нэрэмжэтэ колхоз	115,0	3,400
Ерофеев В. Ф.	«Дружба» колхоз	106,5	3,120
Балданов Б. С.	—	100,5	3,705
ШАРАФЕЕВ Б. Г.			
ГРИГОРЬЕВ К. М.			
ДАБАЕВ Ц. Ц.			
ЗАХААМИНАЙ РАЙОН			
Базаров Г. Г.	Хамниин совхоз	115,0	4,300
Санжанов А. С.	—	110,2	3,800
Галданов Ц.Д. Х.	—	110,0	4,000
Намсараев П. Ж.	Харацайн совхоз	108,0	3,170
Найданова О. Ц.	Михайловкын совхоз	105,7	3,200
Норбоев Д. Р.	Хамниин совхоз	103,5	3,500
Гонгоров В.О. Д.	Дутулзүүрэй совхоз	100,2	3,440
Лыгденов Р.Д. В.	Хамниин совхоз	100,1	3,500
Янкова И. И.	Михайловкын совхоз	100,0	3,500
Норбоева Е. Р.	Хамниин совхоз	100,0	4,000
Шукуров Д. Ш.	—	100,0	4,100
Соогтоев Ж. Ц.	—	100,0	2,900
Вадмаев Ц. Д.	Хамниин совхоз	100,0	2,800
ХЭЖЭНГЫН РАЙОН			
«50 лет Октября» совхоз			
Цыденова Ц. Б.	—	120,0	5,030
Данцлов Б. Г.	«Первомайский» совхоз	115,7	3,430
Федотов А. И.	—	111,0	3,237
Дошонов Д.Н. Ц.	Загаһатын совхоз	111,0	4,264
Магосумов А. М.	«Первомайский» совхоз	110,0	2,843
Шалуев А. М.	Загаһатын совхоз	108,1	3,988
Жалсарев Ш.З. Б.	Хэжэнгын совхоз	105,6	2,745
Дашаева Л. Ц.	Загаһатын совхоз	105,5	4,610
Дармаев Д. Б.	Хэжэнгын совхоз	105,2	3,003
Доржиева Б. Ш.	«Первомайский» совхоз	105,0	2,630
Нурнахметова Р. Д.	—	105,0	3,043
Жанаев Ц.Д. Ж.	«Первомайский» совхоз	104,8	3,003
Будаев Ц.Д. Б.	Хэжэнгын совхоз	104,3	2,813
Гуродаржаев Ц.Д. Ц.	Хисаанын совхоз	104,2	3,537
Ханхашанова О. Н.	Загаһатын совхоз	103,3	4,420
Доржиев С. Ш.	Хисаанын совхоз	103,0	3,200
Иванов С. Т.	—	102,3	3,294
Намжилдоржиев Ц. Д.	«Первомайский» совхоз	102,2	2,777
Гынденов Г. Г.	«50 лет Октября» совхоз	102,2	3,630
Гончигдоржиев Я. Т.	Хэжэнгын совхоз	102,0	3,087
Батомункуева Д. Г.	«50 лет Октября» совхоз	102,0	3,400
Усольцев М. Н.	Хисаанын совхоз	101,1	3,380
Эминов Б. Ц.	Хэжэнгын совхоз	101,0	2,858
Дамбаев Д. С.	«Первомайский» совхоз	100,0	3,720
Сташкина М. А.	—	100,0	3,252
Бадмаева Н. Н.	—	100,0	3,580
Санжеев Ч. С.	Хэжэнгын совхоз	100,0	3,089
Даржапов Б. Н.	—	100,0	2,881
Тушинов Т. Г.	Хэжэнгын совхоз	100,0	3,430
Валиева Н. В.	«50 лет Октября» совхоз	100,0	3,274
Хандуева Ц.	Худанай совхоз	100,0	3,300
Вафин В.	—	100,0	2,800
Николаева М. Ц.	«Первомайский» совхоз	100,0	3,334
Тагхаева Д.	Загаһатын совхоз	100,0	3,910
ХУРАМХААНАЙ РАЙОН			
Гааргын совхоз	—	110,3	4,030
Тыгеева С. Э.	—	105,9	3,700
Будаева С. Т.	Хурамхаанай совхоз	102,0	2,960
Ванаева С. Н.	—	100,6	4,090
Турлакова Х. Б.	—	100,0	3,200
Волотова С. Е.	Уланхаанай совхоз	100,0	2,510
Ухинува Ш. Б.	—	100,0	2,930
Дамбинова С. Р.	—	100,0	2,650
Ухинува З. Х.	Дэрээнэй совхоз	100,0	3,180
Нимаева С. Ц.	—	100,0	2,610
Дашбалова В. В.	—	100,0	2,840
Буянтуев Б. Б.	Гааргын совхоз	100,0	3,200
Шарлапов Д. Ц.	—	100,0	3,900
Бужиев Б. О.	Хурамхаанай совхоз	100,0	3,540
Хобраков Д. Ч.	—	100,0	3,310
ХЯАГТЫН РАЙОН			
Хяагтын совхоз	—	107,1	3,600
Ехэ-Нугын совхоз	—	102,7	3,600
—	—	102,5	3,400
—	—	101,5	3,460
Хяагтын совхоз	—	100,0	2,940
«Дружба» колхоз	—	100,0	3,480
«Родина» колхоз	—	100,0	3,100
Хяагтын совхоз	—	100,0	3,200
МУХАР-ШЭБЭРЭЙ РАЙОН			
«Забайкалец» совхоз	—	111,3	4,300
«Одон» совхоз	—	105,0	4,300
—	—	103,0	3,280
«Забайкалец» совхоз	—	101,3	3,500
«Эрдэм» совхоз	—	100,0	3,300
—	—	100,0	2,300
«Одон» совхоз	—	100,0	2,800
—	—	100,0	2,700
—	—	100,0	3,100
—	—	100,0	3,400
—	—	100,0	3,300
«Одон» совхоз	—	100,0	3,310
«Эрдэм» совхоз	—	100,0	2,490
«Знамя Ленина» колхоз	—	100,0	3,280
АХЫН РАЙОН			
«Коммунизм» колхоз			
СЭЛЭНГЫН РАЙОН			
Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	—	120,1	3,800
Сэлэнгын совхоз	—	118,9	4,130
Химниин совхоз	—	118,0	3,800
БУДАЕВА Д. Д.			
РОМАНОВА В. Г.			
АЮШЕЕВ Д.Ж. Ц.			
Данзанов Б. Д.	XX партсездын нэрэмжэтэ колхоз	115,0	4,810
Бадмаева М. О.	Сэлэнгын совхоз	114,5	3,720
Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	—	112,9	4,100
Сэлэнгын совхоз	—	110,4	4,840
Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	—	110,0	3,940
Химниин совхоз	—	108,2	3,600
XX партсездын нэрэмжэтэ колхоз	—	107,5	3,430
Сэлэнгын совхоз	—	107,3	3,830
Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	—	106,0	4,000
Лениний нэрэмжэтэ колхоз	—	105,3	3,468
Сэлэнгын совхоз	—	105,0	3,680
Сэлэнгын совхоз	—	104,8	3,800
Химниин совхоз	—	104,1	3,700
Лениний нэрэмжэтэ колхоз	—	103,4	2,618
Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	—	103,2	4,100
Химниин совхоз	—	102,2	3,300
—	—	102,1	3,700
Химниин совхоз	—	101,9	3,400
Большаков А. Н.	XX партсездын нэрэмжэтэ колхоз	101,7	3,100
Эрдэнеев А. Ц.	Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	100,6	3,930
Табеев Д. В.	Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	100,5	3,800
Жамьянов А. Ц.	Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	100,2	4,830
Пехутова Н. А.	—		

ЭХЭ, ЭСЭГЫН ЖЭШЭЭГЭЭР

Зырянск тосгон жэлнээ жэлдэ урган боложо, бол-босон тухалтай боложо байнхай. Энэ хэрэгтэ залуушуул эхэ хубитаяа оруулна. Турал нутагайнгаа нуулаа, байдал найжаруулхын тула элбхи үүсхэл гарган оролд-лошод Тарасовтанай бүлэдэ бии.

Хүн гэшэ нэн түрүүн гэр бүлэдэ ажал хүдэлмэриг дүршэжэ эхилдэг гэшэ. Эхэ, эсэгийн бодото нургаалгаа найхан, заяатай юу байха? Тарасовтан зургаан үхибүү гарын ганзагада, хүлын дүрөөд хүргэжэ, нурган хүмүүжүүлэжэ юм. Егор Романович түмэршэ дарханаар 1933 онхоо хүдэлнэ. Эды жэлэй туршад нэгдэ ажаллаа хүдэлжэ зуураа тэрэ баян дүршэлтэй болонхой, нилээд олон залуушуудыг өөрынгөө мэргэжлэдэ нургаа нэн. Нэгэнтэ бэшэ эрхэм ажалынгаа түүэ Хүндэлэй грамотаар шагнагдан байла. Наһанайгаа амаралтаа гаданшье-наа, Егор Романович дурлаан мэргэжлээ орхбогүй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветеран юм.

Гэрэй эзэн эхэнэр Валентина Ефимовна теплицэдэ овоцдо ургуулагшаар хүдэлдэг. Наһаараа нинтын хэрэгтэй түүэ оролдоон тула үхибүүдээ түрэл газартаа, ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлжэ шадаа. Тэднэй басагад Галина Екатерина хоёр наалишанаар хүдэлжэ, хүн далай салгиудулан байдаг. Татьяна мүн лэ мал ажалда сэхэ хабаатай. Мүнөө тулгалшан болохой. Эхэ басаган Полинаны Улаан-Удэ хотодо ажаллада юм. Юрий хубууниын механизатор мэргэжлэтэй, нүгөөдэ Геннадий совхозой нэгдэхид отделенид тракторна бригадын бригадирээр ажаллана.

Ингэжэ эхэ, эсэгийнгэ ажал байдал үлгэр жэшэ болгон, урагшаа наһанайгаар ажаллана ябагшад түрэл нутагаа суурхуула гэшэ.

П. ХАЛТАНОВ.

Халима Гумаровна Тюменцова медицина эрхшээл дүүргэд, Түхэнэй болницада лаборантаар ажаллана. Эдэхитэй, нүбэлгэн бэрхэ басаган олондо хүндэтэй, ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Х. Г. Тюменцова. Ч.Д. БУДАЕВАЙ фото.

ЮРЭ БУСЫН НАМТАРТАЙ ХОТ

КПСС-эй ЦК-гай Генерална секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиум-эй Түрүүлгэжэ Леонид Ильич Брежнев Сибирь ба Алас-Дурна зүгөөр аяншал-хадаа, Комсомольск-на-Аму-ре хотодо хүрөө нэн. Тэндэ үгэ хэлэхэдэ, ингэжэ тэмдэглээн байна: «Комсомольск-на-Аму-ре хото — ороной зүүн зүгтэй промышленна томо, мүн эрдэм ба соёлой түб болоно. Энэ хадаа юрэ бусын намтартай хото юм».

Комсомольск-на-Аму-ре хотын намтар яахадаа юрэ бусын бэ гэхэдэ, комсомол-сууд, залуушуулай гараар бодхоогдоо бэлэй.

Хүн зоноор үсөөн газарта, Амар мурэнэй эрьдэ индустриална ба соёлой томо түб тогтоохын тула Алас-Дурнын бүтүү ой тайга руу 1932 ондо тэдэнэр ороноо ерэнэн байгаа. Моддо, элхэ, шулууннаа бэшэ, бүхы юумые тиншэ зөөжэ абаашаа хэрэгтэй болоо хаа даа. Харгы байгаагүй. Хэрэгтэй ашаан гол мурэнэй баржаанууд абаашагдадаг нэн. Бүхэ, хөрөө, хүрээ ба... эдэхы хэцээл барилгашад гол зэмсэгүүд-ын байгаа шуу.

Түрэнэй комиссин түрүүлгэжэ, үннэй революционер Ян Гамарник Комсомольскын барилгашадта хандан үгэ хэлэхэдэ, ингэжэ тэмдэглэжэ нэн: зуун жэлэй үнгэрхэдэ, зуу мянган хүн зонтой хото эндэ бодосд байха. Тэрэни шагнагшад этигэл багатайгаар энеэбхилдэдэ бэлэй. Энэ мэдүүлгэнь тинхэ сагта угаа зоримгой шонгөөр ханагдаа лэн бээ. Зүгөөр гурбан жэлэй үнгэрөөд байхада, тус хотодо 50 мянган хүн, 15 жэлэй үнгэрхэдэ — 100 мянган хүн, харин мүнөө, 46 жэлэй нүүлээр — хоёр зуун таби мянган хүн ажагууна.

Мүнөөнэй Комсомольск-на-Аму-ре аятай зонд гэр байрануудтай, шэнэ үгэ сагай хото болоно. Энэ юрнхы эр-тэмэй эзэн арбаад хургуули, 6 техникум, 2 институт, 38 библиотек, соёлой 15 ордон, стадион, кинотеатрууд, драм-ный театр бии.

Хотын промышленна дүшэн ороноо предприяти Хабаровска хизаарай промышленна продукциын гурбанай нэггэ хубине, машина бүтээлгын халах шаууен, хара металл-лудурын бүхы шахуу продукцие үйлдэбэрлэн гаргадаг юм. Комсомольск-на-Аму-ре — Алас-Дурнын нефть ша-наржуулгын ба химин түб газар юм. Эндэжэ дотоодо ба гадаада далайнууд худар мүнөө сагай суданууд та-маран гарал. Хүүрэгэ хаб-сардаг электрнческэ томо ирнуудые, олон янзын шухамал түхэрэлтүүдүүдэ, хабсаргадаг түмэр-бетон хэрэгсэлүүдэ, арадай хэрэг-лэйд эл бараа эндэхы пред-приятинууд бүтээн гаргадаг.

Хотын промышленна дүшэн ороноо предприяти Хабаровска хизаарай промышленна продукцие үйлдэбэрлэн гаргадаг юм. Комсомольск-на-Аму-ре — Алас-Дурнын нефть ша-наржуулгын ба химин түб газар юм. Эндэжэ дотоодо ба гадаада далайнууд худар мүнөө сагай суданууд та-маран гарал. Хүүрэгэ хаб-сардаг электрнческэ томо ирнуудые, олон янзын шухамал түхэрэлтүүдүүдэ, хабсаргадаг түмэр-бетон хэрэгсэлүүдэ, арадай хэрэг-лэйд эл бараа эндэхы пред-приятинууд бүтээн гаргадаг.

Комсомольск хадаа Совет Алас-Дурнын барилгын ин-дустрин түбүүлэй нэгэн бо-лоно. Экономическа талаа-раа бүхы союзна республи-

кануудтай, хэдэн арбаад ха-рион ороноудай холбоотой. Түмэр замтай аса тэрэни Сибирин Ехэ түмэр замтай холбоно. Тинхэдэ Байгал-Амарай түмэр замтай зүүн ху-бинь эндэ хүрэхэ эрхэ. Тинхэдэ тус хото Байгал-Амарай түмэр замтай томо бэлшэр болохо байха. Амар мурэн дээгүүр табидаган хүүрэгэ БАМ-ые Пивань — Ванно — Советская Га-вань гэжэ мүнөө ашагладжа байдаг замтай холбохо юм. Тинн Номгон далайн портнууд гэжэ зам нээгдэ-хэ болоно.

Мүнөө Комсомольск-на-Аму-ре ой тайга соо шэнэ хотонуудые тогтоохо үндэжэ нурвир болоно. Алас-Дур-нын ой модоной, химнческэ ба ашагта малтамалай түбүүд болошоо Амурск ба Солнеч-ный гэжэ анда хотонууд мүн лэ амжалтатайгаар хүгжэнэ. Энэ хото урагша, үргэдэжэ үргэлжэлээр. Социально-экономическа хүгжэлтэнь түсэб бөөлүүлэгдэнэ. Тэр-нэй юонн бүлэг хотын ажа-байдалы таби талын хара-байдала абана. Арбадахы та-бан жэлэй үгэ продукцие бү-тээлгэнь гурбанай нэггэ ху-бинь нэмэхэ. Шэнэ предпри-ятинууд — БАМ-ай барилгын техникэ заахарилха завод, гурбаахы теплоэлектростан-тал бии болохо. Мүнөө хүд-элжэ байгаа предприяти-нуудай олон цех шэнэдэг-дэн хальбэгдэхэ. БАМ-да хү-дэлжэ мөргөжэ эхэтэй кадр-нуудые бэлдэхэ техникум нээгдэхэ. Арбадахы табан жэ-лэй туршад хүдэлмэришад ба алба хаагшалай салин хүлхэн 25 процентээр нэмэ-хэ.

Хотые телефонтой, болбо-сон зонд болгохо, модо тариха ногооруула түсбүүд мүн лэ зохиондохой. Мүр-нэй бүхы эрхэ шадархи, мүн уналда абадаг газарнууд

ТОБШОХОНООР

Манай республикнэй «Динамо» бүлгэмэй нур харбагшад хүлэй жэлүүдтэ яа-лаа найн үрэ дунгуудые туй-лаан. Наяхан Шэтээл дүүр-эни зонин мурьсөөндэ мэр-гэшүүдэй командараа ила-ка, чемпионууд болоо.

Эршүүлэй ба эхэнэрнүү-дэй дундаа Шэтэн об-ластин түлөөлгшэд Д.Н. Доржиев, Ц.Д. Цыцанова түрүү нууринуудые эзлэб.

Бурядай багшанарай ин-ститудай студентка спортын

ЗОНО СООГО ЭРХИМЛЭБЭ

Мастера кандидат Софья Раднаева М-1 упражнээр харбахалаа, 1102 очко аба-жа, хоёрдохы нуурида гара-наа байна. Улаан-Удэ рай-оной Гильберын дунда нур-гуулин багша Геннадий Эр-хитиев эршүүл соохоо гур-баахи нуури эзлэб. Гэбэ-схэ тэрэ 1134 очко абажа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэ. Энэ ам-жалтынь «Динамо» бүлгэмэй нур харбагшад трен-нер Ч.Б. Будаев тн адлаар хубаалдана.

ШАЛГАЛТА БАРИНА

Футболор РСФСР-эй тү-рүү нуури эзэлхын түлөө түгсэхэлэй мурьсөөндө Во-рожек хотодо үнгэрэгдэхэ байна. Россия Федерациин 16 область, хизаар болон автономно республикнэй суг-дуулагдамал команланууд энеэндэ хабадана.

Манай республикнэй фут-болонтууд түгсэхэлэй на-адаа хабаалаха хүндэжэ хүр-тэй. Тинхэдэ Саратовай «Соколдо» 0:3 тоотойгоор шүүдэг, Грозный хотын «Теректэй» 1:1 тоотойгоор тэсээн байха юм. Яро-савль хотын «Шиннигтэй» наадаха байна.

Сэхэнь хэлэхэдэ, коман-дын наадые урагтагуй гээд тэмдэглэжэ болоно. Зү-гөөр «А» классай коман-дануудай элдэ СССР-эй тү-рүү нуури эзэлхын түлөө мурьсөөнэй нэгдэнэ гээд наадаг дээрнэ» элдэжэ мэрэгжэ шадабариааа бү-тээжэ байганинхэ гээдэжэ. Тингэжэ спортсменуудай эхэ шалгалта барина байна гэшэ.

Б.М. ЖИГЖИТОВ.

ВОЛЕНБОЛ. Дэлхэй тү-рүү нуури эзэлхын түлөө мурьсөөн «Ленинградта дү-ржэ, СССР-эй суглуулагда-мал команда бронзо меда-ляар шагнагдаа. Кубын ба Японий волейболт басагад түрүүшын нууринуудые эзлэ-лээ.

УЯН ДЭЭРЭ САНААР УРИЛДААН. Минск хотын түлөөлгшэ Инесса Потс совет спортсмензүүд соо-хоо түрүүлэн, Европын чем-пион боложо, алтан меда-ляар шагнагдаа.

ГИМНАСТИКА. Совет гимнастнууд Перугай нисл-эд хотодо мөргөжэл шада-барла амжалтагшаар ха-руулаа.

ШАТАР. А. Карпов В. Корчной хоёрой хоорондо шатарээр дэлхэй түрүү нуу-ри эзэлхын түлөө мурьсөөн Филиппиний Багто хотодо үргэлжлээр, Хоридхо парти-нь 63-дахы абадалдаа тэсэлгээр дүүрөө. Дэлхэй чемпион Анатолий Карпов 4:1 тоотойгоор шүүжэ яба-на.

БАРИЛДААН. Али Алиев-вай шанда хуртахын түлөө дүрэ булалдагшын барил-даагаар уласхоорондын эхэ мурьсөөн Махачкалаа дү-ржэ. Найман ороной — Аф-ганистанай, Болгарин, ГДР-эй, Польшын, Румыннэй, Финляндин, Чехословакин ба СССР-эй 12В атлет энеэн-дэ хабаадаган байна. Совет спортсменууд эдэхитэй найнаар барилдажа, арбан шөгнүүрэй юнандэжэ илажа гараа. Анатолий Ибрагимов, Руслан Караев, Тимур Ха-цукон, Гайдар Узарханов, Иван Пичугин, Ваха Евлов, Михаил Елбаскин, Георгий Курашвили, Магомед Ма-гомедов гэгшэд алтан ме-далинуудаар шагнагдаа, 62

ТАСС АНН хилын саанаһаа

Л. ТОЛСТОЙН УДЭРНҮҮД ЮНЕСКО-дэ ЭХИЛБЭ

ПАРИИ. Оролой агуухэ уран зохиолшын түрөөр 150 жэлэй ойдо зороула-гдажа, Л. Н. Толстойн удэр-нүүд Франциин нислэй хо-ниинь түбтэ, ЮНЕСКО-гэй штаб-байшан соо эхилб.

Соёлой ба коммунистиче-нуудай асуудалуудаар ге-неральна директорай ор-лолшо М. Макагансар Л. Н. Толстойн ажабайдал болон ажал ябуула тухай фото-виставнэ нээгэ.

Л. Толстойн зохиохы ажал ябуулга хүндэ хүшэр ажа-байдалда хатуужанан нур-гаршуй хүсэл зоригор,

эрмэлзэл үүсхэлээр эбтэ-рэнхэн гэжэ тэрэ мэдүүлб. Дарлагдан аравуудай га-салан зоболонгыг түнзгэ-гөөр ойлогдог, мэдрэгдэ бай-танын тэрэнэй зохиолууд-наа элдэрнэ. Хүн түрэл-тэнэй бүхы түүхэдэ асар и-эхэ романуудые зохиожо бэ-рлэжэ Л. Толстой нэн тү-рүүн хүниэ хамгаалаг, хүн зоний нууал байдал най-жаруулан шэнэлхын түлөө тэмсэлгэ байгаа.

Лев Толстой түрэл га-руу нутагайнгаа үнн сэхэ хубүүн байгаа. Тингэжэ тэ-рэнэй зохиохы ажал ябуул-га дэлхэй бүхы арадууд-та хабаатай байна гэжэ ЮНЕСКО-гэй генеральна директорай орлоно сааша-лаа хэлбэ. Эгээл чимэгэ мүнөө тэрэнэй зохиолуудай бүхы дэлхэй дээрэ хүн зо-ной дүра татадаг, олоор ор-шуулагдаг байганинхэ гай-халтайнэ бэшэ.

Л. Н. Толстойн зохиол-нуудаар табидаган уран наймаар фильмууд, мүн совет телевизин бэлдэ-хүн баримтата киноленто-нууд сентябрийн 11-нээ 15 буудор ЮНЕСКО-гэй ордон соо харуулагдаха байна.

ЧИЛИ. Энэ ороной нис-лэдэ эхэнэрнүүдэй хаба-далгайгай эхэ жагсаал боло-бо. Тэрэндэ хабаадагшад Фуратгүггөөр угы болонон. Түрэлхид тухайнхы мэдэ-сэгтэ гэгэн эрилтэ табыа. ЮПИ—ТАСС-ай фото.

ЧИЛИ. Энэ ороной нис-лэдэ эхэнэрнүүдэй хаба-далгайгай эхэ жагсаал боло-бо. Тэрэндэ хабаадагшад Фуратгүггөөр угы болонон. Түрэлхид тухайнхы мэдэ-сэгтэ гэгэн эрилтэ табыа. ЮПИ—ТАСС-ай фото.

БҮРЯД ҮНЭН

ГАЗЕТЫН 1979 ОНОЙ ЗАХИЛ ЭХИЛЭНХЭЙ

Хүндэтэ уншагшад! Үдэр бүхэндэ газетын коник уншажа байхын тула захил хохосоо шандалжи!

ПОРТУГАЛИН КОМПАТИН ХАРАА ШЭГЛЭЛ

ЛИССАБОН. Португа-лин Коммунист партиин ор-ган «Аванте» газетин лийндэрэй индэ болон тү-гэхэлэй митинг дээрэ КПК-гэй Генеральна секретарь А. Куньял дэлгэрэнгы үгэ хэлбэ.

Португалидахы политиче-скэ байдалай зүбшэн хэл-сэгдээн КПК-гэй ЦК-гай пленумэй дундуг тухай мэд-дэхэдэ, орон доторхи байдал «эхэл ороо, тодор-хой бэшэ байна» гэжэ заа-гаа. А. Нобре да Коштын

СЕПАРАТНА ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД АЮУЛТАЙ

БЕИРУТ. Израилин Ком-мунист партиин ЦК-гай Ге-неральна секретарь М. Виль-нер Тель-Авивта үнгэрэгдэ-гэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлбэ.

Кэмп-Дэвидтэ боложо бай-хан гурбан талын зүблөөн дээрэ Дүтын Зүүн зүгтэ сэр-гээгэй бүлгэлэй байтуула тухай түсээгэй баталгаан аба-таа наань, манай районы арадуудай бээ даанан бай-далаа, амгалан тайбан бай-далаа аюул тохоболуулагдаха байна гэжэ арал зонин нэр-гүлхын тула энэ пресс-кон-ференци зарлабади гэгдэ-тэрэ мэдүүлб. Кэмп-Дэвидтэ үнэн зүб эб найрамдал тулгарагдахуй байна.

Дүтын Зүүн зүгтэй бай-дал хадаа уласхоорондын шухалын цухала асуудал мүн. Тэрэни шиндхэлгэдэ Советскэ Союз болон США хамтаараа хабаадаха зэргэ-тэй гээд, М. Вильнер үргэл-жүүлбэ. Энэ шиндхэбэри ООН-ой орлонодо, уласхоор-ондын шахаруу байдал нуларуулгын эрхэ байдалда абаха ёһотой. Бүлгэлүүлгэдэ туйлаамжаар үргэжэ нү-дгсөөгөөр Дүтын Зүүн зү-гтэ мэдэлдэ абаха гэгэн Вашингтоной нэдлэгнүүд эб найрамдалые холдуулжа, шэнэ дайнай аюул тохөөл-дуулаха байна.

ПРАВДА БҮРЯТИИ

Нэгдэхы хуудалнада: «Социалист мурьсөөнэй үр-дүн» — тобиш мэдээсэлүү-дэй согсолборн. «Намарай паар хахалдаа» — баян урга-сын унаһэн» — анхны нуулаа абган мэдээсэл-нүүд. Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууд. ТАСС-ай шэнэ сонин.

Хөёрдохы хуудалнада: «Өөһөдөнгөө алдуу нуудые шүүмжэлэе, ровай нэрэмжэтэ партиорганизациин тунгалтын суглаһанай материал. Республикойн социалистическэ сонин дундуг.

Гурбаахи хуудалнада: «Ажалшад дурдахы намжална, шүүмжэ ажалшадтай бэшгүү ридүүлгээн хуудал дүрбэлжэ. Хуудал Нотгай нутагай хуудалын саанаһаа.

ТЭМСЭЛ ҮРГЭДЭХӨӨР

САН-ХОСЕ. Никарагуагай хүн зоний эдэхитэй дэмжэл-гээр Сандиногой нэрэмжэтэ национальна сүлөөрэлгын фронтын партизанууд Сомо-дег зонихын засаг захир-гаанда эсэргүүдэл довтолго-одо оробо. Сентябрийн 10-най үр хиралха багта парти-занай отрядууд ороной үргэн нэлэхы газар дээ-түүр довтолжы эхилэн бай-гаа. Информационно агент-ствэнүүдэй мэдээсэлүүдэй ёһоор, мүнөө үгэдэ Никара-

ПЕКИНЭЙ ҮГЭ ХҮҮР БА ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД

ТОКИО. Адли тэгшэ эр-хын ба нэгэ нэгэнэйгэ до-тоодын хэрэгүүдтэ хамаара-сахагүй гэгэн гол ёһонууд-ые уласхоорондын харил-саануудта баталхын түлөө наахануур тэмэсэн хэбэр үзүүдэ. Пекин бодото дээрэ Японий дотоодын хэр-эгүүдтэ хэрэгтэ муухай-гаар дээрэлхэ-балмад ёһоор хамааралсаа гэжэ Японой коммунистуудай «Ахата» тэвэтэ-редакцияно катэжэ соогоо бэшэжэ.

Түүдэй жэлүүдтэ Хита-

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА «Орбита-2». 7.55 — Дам-жуулгын программа, 8.00 — «Время». 8.35 — Үглээнэй гимнастика. 8.35 — Үхибүү-дэй дунай конкурс. 9.55 — «Где ты был, Олеська?». Телевизионно олон сериэй уран наймаанай фильм (1-дэхэ серия), 11.00 — Заб-варлагта. 13.40 — Дам-жуулгын программа, 13.45 — Ой модоной промышлен-ностиин хүдэлмэришадэй үдэртэ зороулагшан теле-визионно баримтата про-грамма. 14.45 — «Ураг-ладай Бүхэсоюзна спарта-кнада». Вокс. 15.30 — СССР — манай Эхэ орон. 16.00 — Аралай алтанууд. 16.15 — «Нэгэн бултанай түлөө, булталаа нэгэнэй тү-лөө». Улаан-Үдэ. 17.00 — «Бай-

САГАЙ УЛАРИЛ

Бага үүлэтэйшгэ байха, шиг нойтон орохогүй. Ба-руун хойнохо секундэн 5—10 метр хүсэтэйгөө ха. Үдэргөө 13—14 дулаан байха. Хоёрт нуудта, Байгал шиг тагуудта 9—14. Со Улаан-Үдэ хотодо 6 градус хүртээр дүр-Редаторай орлошо И. Р. ОЧ